

Az emberek nálunk semmiről sem beszélnek.

A budget megfigyeltokozása, Napoleon Caesarja, csak jogtani s történelmi tanulmánya, azon tudomány megállapítása, hogy a nap csakugyan egypticus stursókatsinál, országgyűlés, a magyar-horvát egyezkedési program, a „Nefeletja” legújabb ócska mormellete stb. stb. fontosságok, csak egy fogunkra való falatok. Hírhíres és pletykaszomjas természetünk annyit vesz magába, melynek tízdrészével hajdanában nagy Magyarországot egy álló hétig lehetett jöltartani, s meg ebből is elraktak teltre, midőn a posta csak kétszer egy hóban kocogott be az egyik vagy másik vidéki városkába, hol az emberek még azt a szarát is kegyeletes kiváncsisággal nézték, mely a kocsis mesteri keze által fölünkörített lófarkra, a hazai főváros csatákos utcáiról ráfröcscent s ottragadt.

Azoknak a vidékieknek ma már semmi sem tetszik.

Jó ideig csak azzal bíztattuk őket, hogy majd eljön a Garibaldi meg Napoleon, s e kilátás, fűlég levén az addóexcitációban, szörnyen tetazett nekik. Se Garibaldi, se Napoleon. No édes előfizető, mitrel csiklándozzalak most? Azok az amerikai vizsályok, hm, hm. Ki tudja, hova fog még ez a tengentűli pórtatvar lyukadni? Egy darabig csak nézzük. Ha Anglia így, hát Franciaország, azaz Napoleon, ugy. Ahá, értjük már a dolgot. Hanem persze, még nem merjük kellő világitásba helyezni e kérdést, mivel az elnyomott s vérző Lengyelország — a többi az olvasó éles ítélőjére bízunk!

Az olvasó csak begyzi a fülét, a casinók és olvasókörök irástudói összevesszék, aztán összebeujnak, s a grófianus népet, a közönséges mezei tarokkistát s a kalábriaszós földi egeret, s még néhány tejfölszájú sűvölényt, kik csak agárról meg a szelei bacsáról beszélgetnek s egymás bekesén az erdőt gombot becsalgitnak, sűrű füstfelhők által elkölönözésén maguktól, néma megelégedéssel fogadják el a sajátokul az „éles ítélőtehetség” s végül csakugyan kisdítik, hogy de bizony jól beszél ez az újságíró, van valami a dologban, csakhogy, mint a vezércikk mondja, nem lehet még kellő világitásba helyezni; annyi azonban áll, hogy a reichsrath törési kacérkodásainak csak azért sem kell hinni, mert a törölt malaszt még kevesebbet ér az írottal.

Egy pár hétig megint jól megy a dolog; de egy szép napon újságíró s olvasó fogytán van az éles ítélőtehetségnek. Ha leaz is országgyűlés, hát aztán? Furcsa! Hát aztán bokáig sétálunk a bankóban, s kérdünket odanyújtjuk a németnek, hadd csokolja a Francisit karba húzzuk. Aztán fölme gyünk Bécsbe, s a reichsrath lángjainál szalonnát pirítunk, s a sz. István-toronyt leviszrük az alföldre haranglábnak s kihirdetjük Bécs várme gyét.

Adót fizetünk-e? Traűköt szívunk-e még? Mily fölösleges kérdések! Adót nem fizetünk, traűköt nem szívunk, ez magától értetődik. A király lejön Budára nyaralni, a Dunaparton lefelé — már csak azért sem fölfelé — miniszteriumok s követsegi palotákat építetünk. Schmerling megtanul Deaknál magyarul, bajszot ereszt s lejön Pestre 9679-dik prókátorának; a váltótörvényt, mint nem magyar embernek valót, beküldjük, mint holmi szalag-férget, mely oly sok időt át faggatott, borszeszes üvegben az orvosi muzeumba; a zsidó-eman cipatiót elfogadjuk, de csak Ny értelemben, hogy mindenki ütheti a zaidót, s a magyarbani szűzekkel kivarratunk egy óriási kóstkötő, mely hatalmas verpelétivel országos költségen telegyomósólva, a megyehás erkélyéről fog aláfüggenni, hogy minden hazafi, ha Pestre jó, abból töltse magának, s egy tucat finánc csak azért fog visszatartóztatni, hogy a magyar dohányt orra alá füstöljék mindaddig, míg bele nem fül; ha megfűlt a tucat, folyamodunk más tizenkettőért.

Igenis. Ezek és ilyenek lesznek azon előnyök, mik a legközelebb egybehírvandó országgyűlés által ránk fognak háromolni. A vidéki olvasó még egyet gondol és egyelőre csak az az egy ellenvetése van, hogy két hónap még az a május, s hogy ez a nyolc hét, ha kellő tekintetbe vezi az ember, bosszabb annál a tizenhét évnel, mely az örökkévalóság feneketlen tengerébe süllyeszté árjait, mint a „Hirnök” ékesen fejezné ki magát. Könyvnyó kívánni tizenhét évet remény nélkül, de hatvanégy napot remény és emésztő várakozások között végigvárni! Oh, ez sok! A ki ismeri az emberek és nemzetek természetét, az be fogja látni ez állítvánk igaz voltát. S ha ezt megengedi, tudni fogja azt is, hogy az ember s a nemzet óriási a vágyban, s törpe az élvezetben. Csak

adjon meg az adóteher, s legyen egy kis forgalom, meg gyors és pontos igazságszolgáltatás, s e mellé vagy e fölé autonómia: olyan országra szóló jó dolgunk lesz, hogy megbocsaítunk a németnek, István-toronyt nem bántjuk, meghagyjuk neki az ő reichsrathját, kell is nekünk; a fináncot megajnáljuk, s hogy éhen ne vesszen, fölfogadjuk dohányosnak; a zsidóval összevaskolozunk, ráadásul még feleségével s lányával, tán még pénzével is — szóval, engesztelékeny szívünköl kiűrtjük ama kannibál boszvágyat, melyet a spekulatív újságíró keltett benne. Egy kis igazság, egy kis egyetértés, egy kis adok, egy kis veszek vagy kapok, — s oly édes korszak virrad ránk, mint a milyet rég nem éltünk. — **De volnék csak a szerkesztő! ***

De mitűnt meg vagy már nem vagyok az, s csak szívem legmelyebb zugolyában dúcolgatom e kedves reményeket, hogy a nehéz fogzás alatt síró aggodalmakka ne váljanak: belékapaszkodom a hétköznapi élet sáron s virágon átsiető kebelébe, s innen van, hogy hol szép, hol rút dologról adatik írnom.

Őn is megemlékezett tán ama pygmáusi vitáról, melyet az akademia természettudományi szakülésében oly, minden jobb érzést bántó módon, pöröltek régig. A pávánál és színésznél is hibb néhány tudósunk, hogy azt ne mondjam — a nádi verébél hencsőbb. Vagy mily epithetont érdemel az, ki ily passusra vetemedik: „A jámbor Newton!” bizony a jámbor Newton, jóllehet éles számító volt, még meg sem merte volna álmolni, hogy körülbelül kétszáz évvel utána, egy szeles ifjunc, vad nevűknél s ismeretlen voltuknál fogva ellenőrizhetlen nagyságok állítólagos elveire támaszkodva, vak darázs gyanánt menjen neki dönthetlen törvényeknek mint a nagy világnak, és azán mosolylyal illeasse azon igazságokat, miket a napnál fényesebben földerített a jelenkori lángelmék legnagyobbikának egyike. Meggyőződését mindenki szabadon fejezze ki, ez ellen semmi ellenvetésünk. De azt ne higgye senki, még ha Crispinus Cacabubus, Borromeo, Giacomo, Pandolfo Peraputti és sir Ralph Dunning Pestig még el nem jutott értékesítésből puskás is, hogy nagy férfiak emlékét ily hebeburgya módon lehessen megszentelteleníteni. A hang, melyen e sáldó halhatatlanság kortársával beszél, oly

olympusi suffiancerótl tanakodik, mely sajáték csak derűtséget okoz. A megrovás még nem kacsaj. Amaz gyógyít, ez megöl. Kivánjon magának a fiatal „tudós” szerencsét hozza, hogy saját és közvélemény még csak — gyógyítani akarják őt. Még egy ily jelenet — s agyon veretik. Ez esetben csak az vigasztalható, hogy nem kapna ily epitaphiumot: „Ci git un homme, qui ne fut rien — pas même academicien.” Jertünk tovább.

Liszt tehát csakugyan lejön hozzánk augusztusban, hogy a zenede huszonöt éves jubileumán jelen legyen, mely alkalomra „Erzsébet” oratoriumát első használatul átengedi. Csak esztorgami misét ne fogjunk vele. Mátray urnak szívóssága, melylyel egymásután írkalta Rómába a deák leveleket, teljes elismerésünkre érdemes; mert ez dűnepély, a kitűnő férfiú ittléte által, fényben és jelentőségben kétségtelenül nyerni fog. Csak azt óhajtjuk, hogy az énektanárook választásának történetét el ne mondják neki, mert ez igazán nem olyan, hogy zenébe lehessen foglalni. — Van egy emberünk, ki azonkívül, hogy maga is izlésteljes művész s csaknem minden európai udvarnál tetszéssel találkozók; Svárossunk elsőkelő körében a legkeresettebb énektanító s szűletett magyar. E férfiú neve őn előtt is ismeretes: Soupper Jenő, ki tanítványai közé a „B. Hirnök” multbéli tárcájában lelkesedéssel említett Dadányi urnót s a pesti románok hangversenyében előjenniadások között énekelt Dumtes kisasszonyt is számítja, s ezeken kívül még több szép, nemes és tehetséges hölgyet tanit. A Svárossi zenede énektanárságának elnyerését bizonyosnak vélő már azon ígéretek s bíztatások folytán, mikkel az illető előjáróság jöltartá őt, s ime egy szép napon — az édes pajtáskodás meghérichelte Souppert, s ez most távonk körűnköl, hogy oly vársban nyerve el képességének elismerését, hol magyarok a kiváló énektanítóknak lenni nem hiba.

Lapjának mai száma megelégedéssel regisztrálja a nemzeti színház intendantjának azon határozatát, melynél fogva a többi között, a „kitűnő” Hirtling Mária asszonyt is szerződötti. Nem akarok saját birodalmában őn ellen harcolni. De őn Hirtling Mária asszonyt valószínűleg nem ismeri. Nekem volt hozzá szerencsém, s higgyen szavamnak haza! mondom, hogy e színésznő intélőnkre néve szerencsétlen aquinói. Iszlételen előadásban s ottzűtben, hang- és tágléjtelen vidéki, szívalata siránkodó. Hamarjában nem lelek több kifogást e választás ellen, reménytelen azonban, hogy egy is elég arra,

* Sok-sok kívánság meg bíz az oly nagyban, még arany ládában van.